

Ergenlerin psikiyatrik görüşme süre tercihlerinin sosyodemografik ve klinik özellikleri ile ilişkisi ve psikiyatrik tedaviye etkisi*

The relationship between adolescents' preferences of psychiatric interviews' duration and sociodemographic and clinical features and its effect on psychiatric treatment

Mustafa Yasin Irmak¹, Recep Tütüncü², Sibel Örsel³, Haluk Özbay⁴

¹ Kasımpaşa Askeri Hastanesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı, İstanbul,

² GATA Haydarpaşa Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Psikiyatri Kliniği, Doç. Dr., İstanbul.

³ Yıldırım Beyazıt Dışkapı Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Psikiyatri Kliniği, Prof. Dr., Ankara.

⁴ Özel Psikiyatri Kliniği, Doç. Dr., Ankara.

*Bu çalışma, "8th International Congress on Psychopharmacology & 4th International Symposium on Child and Adolescent Psychopharmacology" de poster bildirisi olarak sunulmuştur.

İletişim adresi:

Uzm. Dr. Mustafa Yasin Irmak
myasinirmak@hotmail.com

Geliş tarihi: 05.02.2016

Kabul tarihi: 26.04.2016

Çevrimiçi yayın tarihi: 15.05.2016

Alıntı Kodu: Irmak M. Y. Ergenlerin psikiyatrik görüşme süre tercihlerinin sosyodemografik ve klinik özellikleri ile ilişkisi ve psikiyatrik tedaviye etkisi. Jour Turk Fam Phy 2016; 07 (2): 32-37. Doi: 10.15511/tjtfp.16.02632

Özet

Amaç: Ergenin başvuru sırasında psikiyatrik görüşme ve süreçlerle ilgili bilgilerinin psikiyatrist tarafından bilinmesi, ergenin psikiyatrist ile iş birliğini artıracaktır. Çalışmamızda ergenlerin psikiyatrik görüşmelerde süre tercihleriyle klinik özellikleri arasındaki ilişkinin araştırılması amaçlandı.

Yöntem: Çalışmamız psikiyatri polikliniğine başvuran 12-21 yaş arası, çalışmanın amacını anlayıp onay verebilen ardışık 203 ergenle gerçekleştirildi. Çalışmaya katılmayı kabul eden hastalara muayene başlamadan önce tercihleri soruldu. Gruplar Kısa Psikiyatrik Görüşme grubu ve Uzun Psikiyatrik Görüşme grubu olmak üzere tanımlandı. Hastaların klinik özellikleri hasta takip dosyalarından retrospektif olarak belirlendi.

Bulgular: Kısa görüşmeyi tercih edenlerin çoğunluğu (%61 kız, %39 erkek) kızdı. Hastaların süre tercihlerinin psikiyatristin vereceği tedaviyi etkilediği görüldü. Psikiyatristlerin kısa görüşmeyi tercih edenlere daha fazla ilaç tedavisi verdikleri saptandı ($p<0,05$). Uzun görüşmeyi tercih edenlere ise danışmanlık hizmeti daha fazla verilmekteydi ($p>0,05$).

Sonuç: Bulgular ergenlerin psikiyatrik görüşme süresi hakkındaki düşüncelerinin psikiyatristin tedaviye yaklaşımını değiştirdiğini göstermektedir. Ergenin psikiyatri görüşmesinde geçirmek isteyeceği zamanı bilmek ve bu konuda empati göstererek ergenin gelişim düzeyine uygun olarak psikiyatrik değerlendirme sürecini açıklamak hasta-hekim ilişkisini ve tedavi sürecine uyumu artıracaktır. İlk görüşmeden itibaren ergenin bu konudaki fikrinin alınması önemlidir.

Anahtar sözcükler: Ergen, hasta-hekim ilişkisi, psikiyatrik görüşme, süre

Summary

Aim: Psychiatrist's knowledge of adolescent's information about the psychiatric interview and the process at the duration of adolescent's admission will improve the collaboration between adolescent and the psychiatrist. In this study, we aimed to investigate the relationship between the clinical features and the adolescents' duration preferences of psychiatric interviews.

Method: Clinical characteristics of the patients was determined retrospectively from patient follow-up file. Two hundred three adolescents between 12-21 years old were recruited in the study. They were assessed in a psychiatry outpatient service. Preferences were asked to the patients who agreed to participate before starting the interview. Short Psychiatric Interview group and Long Psychiatric Interview group were identified.

Results: As a result, more than half of those who preferred short psychiatric interview were girls (61% girls, 39% boys). Type of the treatment given by psychiatrists was affected by patients' interview preferences. Psychiatrists preferred more drug treatment for those who preferred short interview ($p<0,05$). Also they gave more counseling services for those who preferred long interview ($p>0,05$). The data obtained Show that the ideas of adolescents on psychiatric interview duration can change the approach to treatment of psychiatrists.

Conclusions: Knowledge about the psychiatric duration of adolescent's admission and explaining the psychiatric evaluation process in accordance with the adolescent stage of development to the patient will improve the collaboration of patient-physician relationship and the coherence of the treatment process. It is important to know adolescent thoughts from the first interview on psychiatric examination.

Key words: Adolescent, patient physician relationship, psychiatric interview, duration

Giriş

Psikiyatrist ve hasta, aynı amaç için birlikte çalışan bir ekibin bütünleyici iki üyesidir. Psikiyatrik tanı ve tedavi sürecinin birlikte yürütülmesinde, kararların birlikte alınmasında ve uygulanmasında, psikiyatristin olduğu kadar hastanın da düşünceleri önemlidir ve günümüzde bu konu güncelliğini korumaktadır.^{1,2}

Hastalar hastalıkları ve psikiyatrik süreç ile düşüncelerini paylaştıklarında psikiyatristler empati ile geri bildirim vermelidir. Hasta, psikiyatristinden hastalığına tanı koymasını ve hastalığını tedavisi etmesini umar. Hastanın tercihleri ile klinik özellikleri arasındaki ilişkinin bilinmesi, birlikte yürütecekleri bu süreçte psikiyatrist ile hastasının iş birliğini artıracaktır.^{3,4} Ergenlerle psikiyatrik görüşme yapmak yetişkinlerle olduğundan daha fazla zaman almaktadır.⁵

Bir ergenle yapılan görüşmeyi sadece bir hastaya ayrılan zaman olarak tanımlamak güçtür. Bazen psikiyatrik değerlendirme, hastanın anne-babasıyla, üvey ebeveynleri ile ya da sosyal hizmet uzmanıyla görüşmeyi kapsayan, sonrasında bu kişilerden telefonla bilgi almayı veya başka bir güne randevu vermeyi gerektiren karmaşık bir süreci içerebilir.⁵

Bazen de psikiyatrik tanıya ulaşabilmek için psikolojik testlerin yapılması, psikolog görüşmeleri veya diğer branşlardan gelecek konsültasyon bilgileri gerekmektedir.⁶ Tüm bu etmenler psikiyatrik tanıya ulaşmada karar verme süresini değişik oranlarda etkilemektedir. Yapılması gerekenler kadar hastanın beklentileri tanı sürecinin önemli unsurlarıdır. Bu bağlamda çalışmamızda ergenlerin psikiyatrik görüşmelerde süre tercihleri ve klinik özellikleri arasındaki ilişkinin araştırılması amaçlandı.

Yöntem

Çalışmaya bir psikiyatri polikliniğine başvuran 12-21 yaş arası ve çalışmanın amacını anlayıp onay verebilen ardışık 203 ergen (117 kız, 86 erkek, 17,05±2,3 yaş) alındı. Çalışmaya katılmayı kabul eden hastalara muaye-

ne başlamadan önce “Psikiyatrik görüşmemin 15 dakikada sonuçlanmasını istiyorum” ve “Psikiyatrik görüşmemin 15 gün sürebilecek psikolojik testler yapılarak sonuçlanmasını istiyorum” olmak üzere psikiyatrik görüşme süresi tercihlerini belirlemek için iki seçenek sunuldu. Tercihlerine göre gruplar Kısa Psikiyatrik Görüşme (KPG) grubu ve Uzun Psikiyatrik Görüşme (UPG) grubu olarak tanımlandı. Katılımcıların muayene ve tedavileri, tercihlerinden bağımsız olarak bir erişkin psikiyatristi tarafından yapıldı. Hasta dosyaları araştırma grubu dışından bir araştırmacı tarafından retrospektif olarak değerlendirmeye alındı. Hastaların ortalama kaç yıl okula gittikleri, başvuru sırasında meşguliyetleri (öğrenci, çalışıyor ve çalışmıyor) ve daha önce psikiyatri başvuru öyküsü hakkındaki bilgileri araştırmacı tarafından oluşturulan bir forma kaydedildi. Hastalar DSM-IV tanı kriterlerine göre psikiyatrik tanı alanlar ve almayanlar olarak iki grupta toplanırken, tedavi açısından “danışmanlık, farmakoterapi ve psikoterapi” olmak üzere üç grupta değerlendirildi.

Verilerin istatistiksel analizi: Verilerin dağılımı Kolmogorov-Smirnov testi ile değerlendirildi, sonuca göre sürekli değişkenler Mann Whitney U testi ile karşılaştırıldı. Gruplar arası kategorik değişkenler karşılaştırılırken Ki-kare testi kullanıldı. Tanımlayıcı analizler sayı-yüzde dağılımı, ortalama, standart sapma değerleri olarak belirtildi. P değeri 0,05'ten küçük değerler istatistiksel olarak anlamlı olarak kabul edildi.

Bulgular

KPG grubu; katılımcıların %71,9'unu (s=146, %61 kız, %39 erkek, 17,16±2,31 yaş) ve UPG grubu ise katılımcıların %28,1'ini (s=57, %49,1 kız, %51,9 erkek, 16,75±2,27 yaş) oluşturmaktaydı. Katılımcıların her iki grupta da en küçüğü 12, en büyüğü 21 yaşında idi. Gruplar arasında yaş ve cinsiyet açısından anlamlı bir fark yoktu (sırasıyla p=0,335 ve p=0,125).

KPG grubundaki katılımcıların %19,2'si (s=28) çalışıyor, %34,9'u (s=51) çalışmıyor, %45,9'u (s=67) öğrenci idi. UPG grubundakilerin ise %14'ü (s=8) çalışıyor, %35,1'i

(s=20) çalışmıyor, %50,9'u (s=29) öğrenciydi. Tüm katılımcıların %47'si eğitimine devam etmekte %17,7'si çalışmaktaydı. Gruplar arasında psikiyatri başvurusu sırasındaki meslek durumları açısından fark saptanmadı (p=0,661).

KPG grubundaki katılımcılar en az 5 yıl, en çok 14 yıl, ortalama 8,79±2,5 yıl okula gitmişlerdi. UPG grubundakiler ise en az 4 yıl, en çok 13 yıl, ortalama 8,74±2,3 yıl okula gitmişlerdi. Gruplar arasında okula gitme süreleri açısından anlamlı fark saptanmadı (p=0,800).

KPG grubundakilerin %79,5'i (s=116) ilk kez psikiyatri başvurusu olan, %15,8'i (s=23) daha önce de psikiyatri başvurusu olan kişilerden oluşmaktaydı. UPG grubundakilerin ise %84,2'si (s=48) ilk kez psikiyatri başvurusu olan, %7'si (s=4) daha önce psikiyatrisi başvurusu olan kişilerden oluşmaktaydı. Daha önce psikiyatri başvuruları açısından gruplar arasında anlamlı bir fark saptanmadı (p=0,118).

Grupların DSM-IV'e göre psikiyatrik tanı alma durumu incelendiğinde; KPG grubundakilerin %77,1'i (s=108) bir psikiyatrik tanı alırken, %22,9'unda (s=32) bir psikopatoloji saptanmadı; UPG grubundakilerin %80,8'i (s=42) bir psikiyatrik tanı alırken, %19,2'sinde (s=10) bir psikopatoloji saptanmadı. Gruplar arasında psikiyatrik tanı alma açısından fark yoktu (p=0,589).

Gruplara verilen tedaviler incelendiğinde KPG grubundakilerin %33,6'sına (s=49) danışmanlık hizmeti verildiği, %59,6'sına (s=87) farmakoterapi, %2,1'ine (s=3) psikoterapi tedavilerinin uygulandığı; UPG grubundakilerin ise %47,4'üne (s=27) danışmanlık hizmeti verildiği, %28,1'ine (s=16) farmakoterapi, %15,8'ine (s=9) psikoterapi tedavisinin verildiği saptandı. Katılımcıların 12'sine verilen tedavi konusunda bilgi bulunamadı (missing data=%5,9). Tüm katılımcılar analize dahil edildiğinde ise %53,9 (s=103) ile en fazla farmakoterapi uygulanırken, onu danışmanlık hizmetleri %39,9 (s=76) ve psikoterapi %6,3 (s=12) ile izlemekteydi. İki grup arasında psikiyatrik görüşmeler sonrası tercih edilen yöntemler

açısından fark anlamlı bulundu (p<0,001). Yapılan ikili karşılaştırmalı analizlerde danışmanlık hizmeti ile farmakoterapi arasında, farmakoterapi ile psikoterapi arasında ve danışmanlık hizmeti ve psikoterapi arasında anlamlı farklılıklar gözlemlendi (sırasıyla p=0,002, p<0,001 ve p=0,013).

Tartışma

Çalışmamızda ergenlerin psikiyatrik tedavi süresi hakkındaki düşünceleri ile psikiyatrik tanı alma ve aldıkları tedavi türü arasındaki ilişki incelendi. Katılımcıların çoğunluğu 15 gün sürecek ayrıntılı muayene yerine 15 dakikalık kısa psikiyatrik görüşmeyi tercih etmekteydi. Bu durum ergen ve tedavi ekibinin tanı sürecine bakış açısındaki önemli bir farka işaret etmekteydi. Her ne kadar psikiyatrist başvuranın ayrıntılı değerlendirilmek isteyeceğini varsayıyor olsa da, ergenler değerlendirme sürecinin kısa olmasından yanaydı.⁵

Günümüz psikiyatri pratiğinde sıklıkla hastayı ve hastalığı anlamak için yapılan değerlendirmeler başvuranların tahminlerinden daha fazla sürmektedir. Ergenlerle etkili bir hasta-hekim ilişkisi kurmak psikiyatri pratiğinde en zor durumlardan biridir ve bu durum özellikle ergen hasta-psikiyatrist arasındaki terapötik ilişkiyi etkileyebilir.⁴ Klinisyenlerin ergenin patolojik yansımalarına dahil olması ergenle yapılan görüşmelere zorluk getirmektedir.⁷ Psikiyatrik tedavi sürecindeki gelişme ergenlerle kurulan ilişki ile doğru orantılıdır. Ergenlerin psikiyatrik süreç hakkındaki beklentilerini bilerek müdahalelerde bulunmak, ergenle ilişki kurmayı artıracaktır. Literatürde hastaların psikiyatrik görüşme süreçleri hakkındaki düşüncelerini araştıran çalışmaya rastlanmamıştır. Ülkemizde geniş kapsamlı yapılan bir çalışmada ise hastalara ayrılan muayene süreleri arttıkça hastaların memnuniyetinin arttığı rapor edilmiştir.⁸

Psikiyatri polikliniklerine başvuran hastaların cinsiyetlerinin dağılımı üzerine tanımlayıcı birçok çalışma bulunmaktadır. Ancak bu çalışmalarda farklı cinsiyetlerin psikiyatrye bakışlarını inceleyen çalışmalar

bulunmamaktadır. Bizim çalışmamızda KPG'yi tercih eden kızların erkeklere oranı, uzun görüşmeyi tercih eden kızların erkeklere oranından yüksekti. Kısa görüşmeyi tercih edenlerin yarısından fazlası (%61 kız, %39 erkek) kızdı. Diğer grupta ise bu oran neredeyse eşitti. İstatistiksel olarak anlamlı çıkmasa da kısa görüşmeyi kızlar daha fazla tercih etmekteydi.

Eğitim düzeyi yükseldikçe hastaların sağlıkları için ayıracağı zamanın da artacağı düşünülmektedir. Ancak düşünülenin aksine çalışmamızda grupların eğitim düzeyleri ile psikiyatrik görüşme süresi tercihleri arasında farklılık saptanmamıştır. Bu sonuç hastaların psikiyatride bakış açılarının eğitim düzeyi ile değişmediğini gösteren çalışmaları desteklemektedir.⁹

Hastaların öğrencilik durumlarının ve çalışma durumlarının da tercihlerini etkilemediği gözlenmiştir. Çalışan hastaların işyerlerine sorumluluklarından dolayı kısa görüşme süresini seçecekleri tahmin edilmekteydi. Ayrıca eğitime devam edenler tüm katılımcıların yarısından azdı. Hastaların psikiyatri polikliniğinde yaşadıkları tecrübelerin tekrarlayan psikiyatrik başvurularında psikiyatri polikliniğinde geçirmek isteyecekleri zamanı etkileyebileceği düşünülmektedir. Çalışmamızda ise daha önce psikiyatri başvurusunun psikiyatrik görüşme sürecini etkilemediğini göstermektedir. Ayrıca çalışmamızda psikiyatri tanı alma durumları açısından gruplar arası farklılık saptanmamıştır.

Çalışmamızdaki kayda değer bulgulardan birisi de hastanın psikiyatrik muayene beklentisinin, almış oldukları tedavi şeklini etkileyebileceğidir. Hasta tutumlarının

psikiyatrist üzerine etkilerini araştıran bir çalışmada; hastaların görüşme süresince tutumlarının psikiyatristin tutumlarını etkilediği, hastalardan gelen negatif aktarımlara psikiyatristlerin negatif karşı aktarım gösterdiği bildirilmiştir.¹⁰ Psikiyatrik muayeneye başvuran kişilerin yaklaşımı tedavi sürecini etkilemektedir. Çalışmamızda kısa psikiyatrik değerlendirme süresini tercih edenlere anlamlı olarak daha fazla farmakoterapi verilmiştir. Diğer yandan uzun psikiyatrik değerlendirme süresini tercih edenler daha fazla danışmanlık hizmeti almışlardır. Psikiyatristler hastaların tedaviye uyumunu artırmak için hastaya en uygun tedaviyi seçmeye çalışmaktadır. Hastalar psikiyatrik görüşme süre tercihlerini yaparken, psikiyatrik muayene ile ilgili olumlu ya da olumsuz düşünceleri görüşme boyunca devam etmekte ve psikiyatristin tedavi seçeneğini etkilemektedir.¹⁰

Sonuç olarak ergenle terapötik ilişki kurmak psikiyatri görüşmelerinde çok önemlidir. Uzun süreli tanı süreçleri ergen ile kurulacak terapötik ilişkiyi olumsuz etkileyebilir. Ergenin psikiyatri görüşmesinde geçirmek isteyeceği zamanı bilmek ve bu konuda empati göstererek ergenin gelişim düzeyine uygun olarak psikiyatrik değerlendirme sürecini açıklamak ergenle kurulacak hasta-hekim ilişkisini iyileştirecek ve tedavi sürecine uyumu artıracaktır. İlk görüşmeden itibaren ergenin bu konudaki fikrinin alınması önemlidir. Bunun yanında kısa süreli tanı görüşmesinde, başvuranların daha az danışmanlık ya da psikoterapi hizmeti aldığı, çoklukla farmakoterapi verildiği unutulmamalıdır. Daha etkili ve hedefe dönük tanı ve değerlendirme süreçlerinin ortaya koyulabilmesi için daha geniş ölçekli ileri çalışmalara ihtiyaç vardır.

Kaynaklar

1. Bahadır G. Genel tıpta hekim-hasta iletişimi. "Psikiyatri" içinde. (ed) Kulaksızoğlu I, Tükel R, Üçok A, Yargıç İ, Yazıcı O. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Basım ve Yayınevi. 2009:1-17.
2. Özer Ü, Çeri V, Özgen G, Turan B. The preferred clothing style in psychiatrists and its effect on the patient-physician relationship. *Anadolu Psikiyatri Derg* 2016;17(1):51-5.
3. Cepeda C. General Principles of Interviewing. In "Clinical manual for the psychiatric interview of children and adolescents". 1 st ed. Arlington, American Psychiatric Pub. 2009:17-60.
4. Tasman A, Kay J, Ursano R. Physician-Patient Relationship. In "The Psychiatric Interview: Evaluation and Diagnosis.". 3rd ed. West Sussex, John Wiley & Sons. 2013: 32-33.
5. Bereiter J. Psychiatric Evaluation of children and adolescents: It takes time. *Psychiatr Times* 2007;24(6):69.
6. Pridmore S. The Psychiatric History. In "The Psychiatric Interview: A Guide to History Taking and the Mental State Examination". 1 st ed. Australia, Harwood Academic Publishers. 2000: 1.
7. Parman T. Ergenlerde psikiyatrik görüşmenin çerçevesi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi* 1995;2(3):160-3.
8. Akıcı A, Mollahaliloğlu S, Özgülcü Ş, Dönertaş B, Alkan A. Birinci basamak sağlık merkezlerine ve devlet hastanelerine başvuran hastaların aldıkları sağlık hizmetinin akılcı ilaç kullanımı açısından değerlendirilmesi. *Turkish Family Physician* 2015;6(1):30-9.
9. Yıldız N, Sevi OM, Soykal İ, Odabaşoğlu G, Genç Y. Psikoloji öğrencileri ve mezunlarının psikiyatrik rahatsızlıklar ve bağımlılığa ilişkin bakış açılarının değerlendirilmesi. *Bağımlılık Dergisi* 2014;15(4):173-9.
10. Markin RD, McCarthy KS, Barber JP. Transference, countertransference, emotional expression, and session quality over the course of supportive expressive therapy: The raters' perspective. *Psychother Res* 2013;23(2):152-168.

Alıntı Kodu: Irmak M. Y. Ergenlerin psikiyatrik görüşme süre tercihlerinin sosyodemografik ve klinik özellikleri ile ilişkisi ve psikiyatrik tedaviye etkisi. *Jour Turk Fam Phy* 2016; 07 (2): 32-37. Doi: 10.15511/tjtfp.16.02632